

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: **1473**/BGDDĐT-GDCTHSSV
V/v góp ý dự thảo Đề án “Xây dựng
văn hóa ứng xử trong trường học”

Hà Nội, ngày **16** tháng 4 năm 2018

Kính gửi:

- Các sở giáo dục và đào tạo;
- Các đại học, học viện; các trường đại học, cao đẳng sư phạm, trung cấp sư phạm.

Thực hiện Quyết định số 1042/QĐ-TTg ngày 17/7/2017 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Kế hoạch thực hiện Chiến lược phát triển thanh niên Việt Nam giai đoạn II (2016-2020), Bộ Giáo dục và Đào tạo được giao chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành Trung ương nghiên cứu xây dựng Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học” trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

Để hoàn thiện dự thảo Đề án trình cấp có thẩm quyền phê duyệt, Bộ Giáo dục và Đào tạo đề nghị các đơn vị nghiên cứu, góp ý dự thảo Đề án (xin gửi kèm dự thảo).

Ý kiến góp ý của các đơn vị gửi về Bộ Giáo dục và Đào tạo (qua Vụ Công tác học sinh, sinh viên), số 35 Đại Cồ Việt, Hai Bà Trưng, Tp. Hà Nội. ĐT: 0975.393.699; email: vd binh@moet.gov.vn, **trước ngày 23/4/2018**.

Trân trọng!

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ trưởng (để b/c);
- Lưu: VT, Vụ CTHSSV.

KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG

Nguyễn Thị Nghĩa

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

NGÀY 10.4.2018

**ĐỀ ÁN
XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ TRONG TRƯỜNG HỌC
GIAI ĐOẠN 2018-2025**

Hà Nội, tháng 4 năm 2018

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

- GDĐT: Giáo dục và Đào tạo
- ĐĐLS: đạo đức, lối sống
- LTCM: lý tưởng cách mạng
- HSSV: học sinh, sinh viên
- HS: học sinh
- SV: sinh viên
- TH: tiểu học
- THCS: trung học cơ sở
- THPT: trung học phổ thông
- CĐ: cao đẳng
- ĐH: đại học
- GV: giáo viên
- NG: nhà giáo
- TTN: thanh niên, thiếu niên và nhi đồng
- CNH - HĐH: công nghiệp hóa, hiện đại hóa
- KTXH: kinh tế, xã hội
- Trung ương Đoàn: Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh
- VH TTDL: Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

MỤC LỤC

I. SỰ CẦN THIẾT XÂY DỰNG ĐỀ ÁN.....	5
1. Giải thích từ ngữ.....	5
2. Cơ sở pháp lý.....	5
3. Cơ sở thực tiễn.....	6
III. MỤC TIÊU.....	12
1. Mục tiêu chung.....	12
2. Mục tiêu cụ thể.....	13
IV. NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP	13
1. Tuyên truyền nâng cao nhận thức về xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học	13
2. Xây dựng và thực hiện bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học	13
3. Đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức giáo dục văn hóa ứng xử trong trường học.....	14
4. Nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục văn hóa ứng xử	15
5. Tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các cấp, các ngành, chính quyền địa phương	16
V. KINH PHÍ.....	17
VI. TỔ CHỨC THỰC HIỆN	17
1. Bộ Giáo dục và Đào tạo	17
2. Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh.....	18
3. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.....	18
4. Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội.....	19
5. Bộ Công an	19
6. Bộ Thông tin và Truyền thông.....	19
7. Bộ Tài chính	20
8. Các bộ, ngành liên quan	20
9. Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.....	20

10. Đề nghị Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội, nghề nghiệp.....	20
--	----

ĐỀ ÁN XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ TRONG TRƯỜNG HỌC

I. SỰ CẦN THIẾT XÂY DỰNG ĐỀ ÁN

1. Giải thích từ ngữ

- *Văn hóa ứng xử*: là hệ giá trị, tư tưởng, nhận thức về quan hệ ứng xử của mỗi người hoặc cộng đồng người đối với môi trường xã hội, tự nhiên, bản thân, được thể hiện qua thái độ, hành vi, lời nói theo những chuẩn mực văn hóa, đạo đức được xã hội thừa nhận.

- *Ứng xử văn hóa* (ứng xử có văn hóa): là những biểu hiện qua hành vi, thái độ, lời nói trong các mối quan hệ ứng xử của các thành viên trong môi trường sống phù hợp với những chuẩn mực văn hóa, đạo đức được xã hội thừa nhận.

- *Văn hóa ứng xử trong trường học*: là hệ giá trị, tư tưởng, nhận thức về quan hệ ứng xử của các thành viên trong nhà trường, với các sự vật, hiện tượng trong khuôn viên trường học và với chính bản thân mỗi người, được thể hiện qua thái độ, hành vi, lời nói theo những chuẩn mực văn hóa, đạo đức được xã hội thừa nhận và được nhà trường quy định.

- *Ứng xử văn hóa trong trường học*: là những biểu hiện qua hành vi, thái độ, lời nói trong các mối quan hệ ứng xử của mỗi cá nhân, tập thể nhà trường đối với môi trường xã hội, tự nhiên và với bản thân phù hợp với những chuẩn mực văn hóa, đạo đức của xã hội và điều kiện thực tiễn của nhà trường.

2. Cơ sở pháp lý

- Văn kiện Đại hội lần thứ XII của Đảng đã đề ra một trong những nhiệm vụ trọng tâm cần chú trọng triển khai trong 5 năm tới là: “*Phát huy nhân tố con người trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội; tập trung xây dựng con người về đạo đức, nhân cách, lối sống, trí tuệ và năng lực làm việc; xây dựng môi trường văn hoá lành mạnh*”.

- Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 8, khóa XI về “*Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*”.

- Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 09/6/2014 của Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương lần thứ 9, khóa XI về “*Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước*”.

- Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/03/2015 của Ban Bí thư Trung ương Đảng, khóa XI về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030.

- Quyết định số 2474/QĐ-TTg ngày 30/12/2011 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược phát triển thanh niên giai đoạn 2011-2020.

- Quyết định số 1042/QĐ-TTg ngày 17/7/2017 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Kế hoạch thực hiện Chiến lược phát triển thanh niên giai đoạn II (2016-2020).

3. Cơ sở thực tiễn

3.1. Thực trạng về văn hóa ứng xử trong trường học hiện nay

a) Đối với học sinh, sinh viên

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, HSSV Việt Nam luôn đề cao lòng tự hào, tự tôn dân tộc, có tinh thần yêu nước, biết trân trọng các giá trị truyền thống văn hóa tốt đẹp, tự tin hội nhập văn hóa thế giới; nỗ lực vươn tới những giá trị chân, thiện, mỹ. Phần lớn HSSV có đạo đức, lối sống văn hóa, đời sống tinh thần lành mạnh, yêu quê hương, đất nước, trân trọng các giá trị truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Đồng thời, phê phán những biểu hiện tiêu cực, tệ nạn xã hội và các hành vi thiếu văn hóa, trái thuần phong mỹ tục.

HSSV có ý thức trách nhiệm với gia đình và với bản thân trong việc học tập, rèn luyện. HSSV có các phẩm chất như nhân ái, tương thân tương ái giúp đỡ nhau, sống có nghĩa tình, cần cù, kiên trì, hiếu học, tôn sư trọng đạo, trung thực, đoàn kết được phát huy. Trách nhiệm công dân được tăng cường thông qua việc chủ động tích cực tham gia các hoạt động tập thể, các phong trào, tình nguyện vì cộng đồng, bảo vệ môi trường.

Tuy nhiên, văn hóa ứng xử trong HSSV hiện nay còn nhiều hạn chế, yếu kém:

Biểu hiện suy thoái, lệch lạc về phẩm chất, đạo đức, lối sống như: thiếu trung thực, trách nhiệm với bản thân, gia đình, nhà trường; vô lễ với cha mẹ, thầy cô giáo và người lớn tuổi; thờ ơ, vô cảm trước nỗi đau của người khác, thấy đúng không dám bảo vệ, thấy sai trái, tiêu cực không dám đấu tranh. Trong khuôn viên nhà trường, HSSV có thể tỏ ra ngoan ngoãn, lễ phép nhưng ngoài trường học, trên mạng xã hội thì có thái độ vô lễ, xúc phạm thầy giáo, cô giáo¹. Những giá trị tinh thần, mang tính nhân văn như: yêu thương, trách nhiệm, tôn trọng, bao dung... có xu hướng bị xem nhẹ hơn những giá trị vật chất, thực dụng.

HSSV còn nhận thức chưa đầy đủ về văn hóa ứng xử trong trường học. Một bộ phận HSSV đua đòi, chạy theo lối sống thực dụng, ứng xử thiếu nghĩa tình, không phù hợp với thuần phong mỹ tục Việt Nam, thích thể hiện sự nổi trội trước bạn bè... Một số HSSV sa vào nghiện trò chơi điện tử, có hành vi bạo lực và hành xử thiếu văn hóa. Một số HSSV thường xuyên chia sẻ, bình luận tục tĩu trên mạng xã hội² truy cập những thông tin xấu, độc hại, bạo lực, đồi trụy, có hại

¹ Theo kết quả khảo sát tháng 12/2017 của Bộ GDĐT dành cho HSSV phổ thông và đại học (sau đây gọi là Khảo sát 2017), có 8,6% HS và 20,3% SV tự nhận mình thường xuyên nói tục, chửi bậy.

² Theo Khảo sát 2017: SV thấy ngôn ngữ dùng trên mạng xã hội hiện nay có một số điều không chấp nhận được: 31,3%, Không chấp nhận được: 11,6%. Tỷ lệ này ở HSPT lần lượt là 62,8% và 5%.

chúng “nghiện Internet”, chạy theo lối sống ảo, có trường hợp bị lôi kéo, tham gia các hoạt động vi phạm pháp luật thông qua môi trường mạng.

Tình trạng bạo lực học đường vẫn diễn ra phức tạp tại một số địa phương³, học sinh không can ngăn mà còn quay video đưa lên mạng, vô tình đã cổ súy cho hành vi bạo lực; tình trạng HSSV bỏ học, bỏ nhà sống lang thang, tụ tập thành băng nhóm sử dụng hung khí gây rối trật tự công cộng, đang diễn ra ngày càng phức tạp hơn, cá biệt có HSSV phạm tội nghiêm trọng (như giết người, cướp tài sản...) ⁴.

Một số HSSV chưa có ý thức giữ gìn vệ sinh, bảo vệ môi trường xanh, sạch, đẹp trong trường học và cộng đồng. Các hành vi viết vẽ bậy lên tường, bàn ghế, xả rác bừa bãi, hái hoa, bẻ cành xảy ra nhiều ở lứa tuổi học sinh; nghiêm trọng hơn còn có hành động phá hoại tài sản, cơ sở vật chất trường học và của công.

b) Đối với cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên

Đa số cán bộ, nhà giáo có phẩm chất chính trị, đạo đức tốt, tự giác chấp hành chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước và các quy định, chuyên môn của Ngành; tích cực tham gia các hoạt động chính trị, xã hội; gương mẫu, chuẩn mực trong lời nói, trang phục, giao tiếp với gia đình HSSV, đối xử công bằng, được phụ huynh, nhân dân địa phương và HSSV tôn trọng, tin yêu; say mê, tận tụy với nghề; thương yêu, tôn trọng học sinh; là tấm gương sáng để HSSV noi theo; đã xuất hiện nhiều tấm gương nhà giáo sẵn sàng hi sinh lợi ích bản thân, cống hiến cho sự nghiệp giáo dục. Nhiều nhà giáo đã dành cả tuổi thanh xuân của mình phục vụ sự nghiệp giáo dục miền núi, vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo⁵...

Tuy nhiên, vẫn còn một số cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên trong các cơ sở giáo dục chưa chuẩn mực trong giao tiếp ứng xử, cá biệt có giáo viên vi phạm đạo đức, lối sống; thiếu dân chủ, thành kiến, trù dập, chèn ép buộc học sinh phải học thêm; cắt xén chương trình trên lớp, tổ chức dạy thêm sai quy định... làm ảnh hưởng đến uy tín của nhà giáo và ngành Giáo dục. Một số cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên thiếu kiểm chế, xúc phạm tinh thần, xâm phạm thân thể, bạo hành trẻ trong các cơ sở mầm non (nhất là các nhóm trẻ, lớp mẫu giáo độc lập tự thực) và HSSV; chưa đúng mực trong ứng xử với đồng nghiệp, với phụ huynh và người dân đến làm việc; thái độ, hành vi, phát ngôn đôi khi thiếu chuẩn mực, cá biệt đã có trường hợp xâm hại học sinh xảy ra ở trong trường học. Một bộ phận nhà giáo nhận thức chưa đầy đủ vị trí, vai trò và trách nhiệm của cá nhân trong việc giáo dục thế hệ trẻ, thiếu ý thức tự vươn lên, khả năng tự học, cập nhật thông tin, trau dồi kiến thức hạn chế; có lối sống thực dụng, thiếu gương mẫu. Một số trường hợp cán bộ quản lý nhà giáo, nhân viên trong trường học có biểu hiện tiêu cực, độc đoán, đùn đẩy, né tránh trách nhiệm,

³ Theo Khảo sát 2017, HSPT thấy mình bị bắt nạt ở trong trường thường xuyên 4,2%; đôi khi 11%.

⁴ Theo báo cáo sơ bộ của cơ quan công an 63 tỉnh/thành phố trên cả nước, từ năm 2010 đến nay đã có 7.735 HSSV tham gia đánh nhau, bị xử lý kỷ luật.

⁵ Theo Khảo sát 2017: HSPT cho rằng 100% thầy/cô giáo quan tâm về giáo dục văn hóa ứng xử cho HS, trong đó rất quan tâm 58,1%, quan tâm 37,1% và vừa phải 4,8%

gây mất dân chủ nghiêm trọng, lợi dụng chức quyền để tham ô, tham nhũng... đã làm giảm sút động lực phấn đấu của cán bộ, nhà giáo và niềm tin của xã hội.

3.2. Thực trạng công tác xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học

a) Kết quả đạt được

Trong những năm qua, cùng với việc thực hiện chương trình giáo dục, các nhà trường đã thực hiện nhiều phong trào thi đua, cuộc vận động như: “Dạy tốt, học tốt”, “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”, “Dân chủ - Kỷ cương - Tình thương - Trách nhiệm”, “Mỗi thầy, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo”, “Xây dựng trường học xanh - sạch - đẹp”... Việc xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học đã được quan tâm thông qua việc tổ chức thực hiện các văn bản chỉ đạo của Bộ GDĐT về vấn đề này. Bộ đã tổ chức hội thảo đánh giá và chỉ đạo các cơ sở giáo dục tăng cường xây dựng môi trường văn hóa trong trường học, tập trung vào việc xây dựng và triển khai bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học, tổ chức các hoạt động văn hóa cho HSSV; rà soát, lựa chọn các khẩu hiệu phù hợp treo trong khuôn viên nhà trường. Môi trường văn hóa trong một số trường học đã có chuyển biến tốt cả về cảnh quan, cơ sở vật chất và các mối quan hệ ứng xử văn hóa trong nhà trường, đồng thời đã nhận được sự quan tâm, phối hợp của gia đình, chính quyền địa phương, tổ chức, đoàn thể, cộng đồng xã hội.

Nhiều hoạt động văn hóa đã được tổ chức có nền nếp trong các cơ sở giáo dục. Đa số cơ sở giáo dục phổ thông đều xây dựng chương trình sinh hoạt tập thể hàng ngày, hàng tuần, hàng tháng, trong đó đã sưu tầm, tổ chức các trò chơi dân gian, các loại hình nghệ thuật truyền thống và các hoạt động tập thể, các hoạt động vui chơi, giải trí cho học sinh tại trường, nhất là trong các dịp lễ, tết, khai giảng, tổng kết năm học. Thực hiện Chương trình phối hợp công tác giữa ngành Giáo dục với ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch và Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, nhiều phong trào của Đoàn, Hội, Đội đã được tổ chức trong các nhà trường, như: “Sinh viên 5 tốt”, “Khi tôi 18”, “Học sinh 3 rèn luyện”, “Đôi bạn cùng tiến”, “Nghìn việc tốt”...

Bộ GDĐT phối hợp Bộ Lao động-Thương binh và Xã hội chỉ đạo tổ chức cho HSSV chăm sóc nghĩa trang liệt sĩ; thăm hỏi, chăm sóc các Mẹ Việt Nam anh hùng, gia đình liệt sĩ, người có công.

Bộ GDĐT triển khai Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015-2020” của Thủ tướng Chính phủ, trong đó chú trọng chỉ đạo xây dựng môi trường văn hóa trong trường học như: Xây dựng cảnh quan, môi trường giáo dục; Rà soát, lựa chọn sử dụng khẩu hiệu thống nhất trong trường học; xây dựng và thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học, tổ chức dạy và hát Quốc ca khi chào cờ tổ quốc; tổ chức lao động tập thể, vệ sinh trường lớp và các hoạt động tình nguyện vì cộng đồng xã hội; tổ chức các hoạt động thể dục buổi sáng, thể dục giữa giờ.

Việc giáo dục, rèn luyện kỹ năng sống, giá trị sống cho HSSV được chú trọng hơn. Bộ GDĐT tổ chức biên soạn tài liệu hướng dẫn và tập huấn, các nhà

trường thực hiện tích hợp ở những mức độ phù hợp việc giáo dục kỹ năng sống vào một số môn trong chương trình giáo dục phổ thông; cung cấp cho học sinh những thông tin về nghề nghiệp, định hướng và tư vấn nghề nghiệp; thực hiện tuần sinh hoạt đầu năm học.. Thực hiện chương trình giáo dục ngoài giờ lên lớp phù hợp với từng lứa tuổi, từng cấp học và các địa phương, theo chủ đề và thời gian năm học⁶.

Các trường thường xuyên liên hệ với cha mẹ học sinh để trao đổi, tìm hiểu những diễn biến về tâm lý, tính cách kịp thời có biện pháp hữu hiệu trong việc giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh. Một số trường đã có tổ tư vấn tâm lý - hướng nghiệp, coi trọng giáo dục đồng đẳng giữa các học sinh với nhau.

Nhiều cơ sở giáo dục đại học, sư phạm, nghề nghiệp đã chủ động xây dựng và triển khai xây dựng môi trường văn hóa học đường, quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học gắn với quản trị đại học; đồng thời, xây dựng thương hiệu, danh tiếng của nhà trường trong xã hội. Các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể thao, sinh viên tình nguyện, “Tiếp sức mùa thi”, “Thanh niên tình nguyện”... được tổ chức sôi nổi, rộng khắp.

Các trường đã tổ chức thực hiện công tác giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống cho sinh viên bằng nhiều hoạt động như: hướng dẫn nhà giáo, HSSV thực hiện Chỉ thị số 05/CT-TW của Bộ Chính trị về Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh với nhiều hình thức phong phú, hấp dẫn, hiệu quả⁷.

Tổ chức để sinh viên tham gia các hoạt động tình nguyện xã hội⁸. Các nội dung giáo dục, tuyên truyền pháp luật, thể chất, thẩm mỹ, kỹ năng sống được các trường triển khai thông qua Tuần Sinh hoạt công dân - HSSV vào đầu năm, đầu khóa học; các cuộc thi, hoạt động thể thao, văn hóa, văn nghệ...

b) Hạn chế

Hoạt động tuyên truyền, phổ biến vẫn mang nặng tính hành chính, hình thức, thiếu sự chủ động tham gia từ phía các đối tượng được tuyên truyền. Đội ngũ cán bộ thực hiện công tác tuyên truyền văn hóa trong trường học còn hạn chế về số lượng, chưa thường xuyên được tập huấn, bồi dưỡng thích hợp về kiến thức pháp luật và kỹ năng truyền đạt.

⁶ Theo Khảo sát 2017: 97,7% HSPT cho rằng nhà trường đã dạy, hướng dẫn về cách ứng xử, trong đó Thường xuyên (66,4%), Đôi khi (31,3%).

⁷ Tham gia Cuộc thi trực tuyến “Tuổi trẻ học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” hằng năm do Bộ GDĐT chủ trì, phối hợp với ban Tuyên giáo Trung ương, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, các đơn vị liên quan tổ chức; xây dựng chuyên mục “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” trên trang thông tin điện tử của trường; tổ chức thi trực tuyến, thi dưới hình thức sân khấu hóa, thi viết về tấm gương tập thể và cá nhân điển hình học tập và làm theo lời Bác thu hút hàng vạn SV tham gia. Cuộc thi Olympic các môn khoa học Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh mang tên “Ánh sáng soi đường” tiếp tục được các nhà trường tổ chức, lựa chọn đội tuyển tham gia thi cấp toàn quốc (do TW Đoàn TNCS Hồ Chí Minh chủ trì, phối hợp với Ban Tuyên giáo TW và Bộ GDĐT tổ chức)

⁸ Tham gia xây nhà tình nghĩa, thăm hỏi, chăm sóc Mẹ Việt Nam anh hùng, gia đình chính sách, trẻ mồ côi, khuyết tật... Một số trường đại học (Trường Đại học Bách khoa - Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh, Đại học Cần Thơ...) đã quy định sinh viên tham gia 15 ngày công tác xã hội như một tín chỉ hoàn thành để tốt nghiệp

Nội dung chương trình môn học Đạo đức, Giáo dục công dân, giáo dục lý luận chính trị hiện nay còn nặng về lý thuyết, chưa chú ý thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn văn hóa ứng xử trong trường học. Phương pháp và hình thức giáo dục chậm đổi mới, ít hấp dẫn; tài liệu hướng dẫn nghiệp vụ tổ chức xây dựng văn hóa học đường còn thiếu, nên nhiều nơi còn lúng túng trong việc bồi dưỡng, tập huấn chuyên môn.

Việc tổ chức các hoạt động rèn luyện kỹ năng sống, giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa cho HSSV chưa phù hợp, ít chú trọng đến những giá trị nhân văn, truyền thống. Một bộ phận nhà giáo chưa quan tâm đến giáo dục văn hóa ứng xử cho HSSV, chủ yếu chú trọng về chuyên môn và nội dung môn học chính khóa.

Sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội, đặc biệt là đối với các tổ chức đoàn thể trong trường học thiếu chặt chẽ, chưa có cơ chế để phát huy vai trò của Công đoàn, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh trong việc xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học. Giáo dục văn hóa ứng xử trong gia đình chưa được quan tâm đúng mức, cá biệt có những phụ huynh thiếu gương mẫu, thiếu kiến thức và kỹ năng trong việc giáo dục nên đã có những hành vi thiếu văn hóa trong gia đình, thiếu tôn trọng nhà giáo gây ảnh hưởng xấu đến nhận thức, hành vi của HSSV.

Hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật về đạo đức, lối sống, văn hóa ứng xử trong các nhà trường chưa được hoàn thiện.

Việc tổ chức các phong trào thi đua, cuộc vận động của ngành Giáo dục ở một số địa phương, cơ sở giáo dục còn nặng về hình thức, chưa đi vào chiều sâu, vì vậy chưa mang lại hiệu quả thiết thực.

Cơ sở vật chất và các thiết chế văn hóa cơ sở cho hoạt động giáo dục, vui chơi, giải trí của học sinh, sinh viên còn nhiều khó khăn bất cập và chưa được đầu tư thỏa đáng; thiếu môi trường rèn luyện kỹ năng sống, văn hóa ứng xử.

Công tác quản lý, đặc biệt là khâu giám sát, kiểm tra, đánh giá về công tác giáo dục đạo đức, lối sống, xây dựng và thực hiện văn hóa ứng xử của các cấp quản lý giáo dục chưa tốt, các văn bản về công tác này chưa thực sự đi vào thực tiễn.

3.3. Nguyên nhân của những hạn chế

- *Nguyên nhân khách quan:* Quá trình hội nhập quốc tế với những thời cơ, thuận lợi có ảnh hưởng tích cực đến việc hình thành bản lĩnh, tác phong công nghiệp hóa, năng động, tự tin, trách nhiệm công dân, lòng tự tôn dân tộc đối với HSSV; đồng thời, cũng có những ảnh hưởng tiêu cực đến một bộ phận HSSV, cán bộ, nhà giáo dẫn đến nhiều trường hợp chạy theo lối sống thực dụng, tiếp thu văn hóa ngoại lai thiếu chọn lọc làm mất đi bản sắc văn hóa tốt đẹp của dân tộc.

Mặt trái của kinh tế thị trường tác động tiêu cực đến hệ giá trị sống của cán bộ, nhà giáo và HSSV... Khuynh hướng đề cao giá trị vật chất dẫn đến nhiều cán bộ, nhà giáo và HSSV thiếu tu dưỡng đạo đức, xuất hiện lối sống ích kỷ, vô cảm, ngại tham gia các hoạt động xã hội vì cộng đồng; bê trễ việc học tập, rèn luyện...

Cuộc cách mạng công nghiệp thế hệ thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ với đặc trưng là trí tuệ nhân tạo, tự động hóa, kết nối không giới hạn giữa thế giới thực và ảo đã làm thay đổi nền kinh tế, cơ cấu việc làm và lối sống, văn hóa ứng xử của hàng tỷ người trên thế giới, trong đó có HSSV. Việc tiếp cận thông tin đa chiều, xa lạ với hệ tư tưởng, thuần phong mỹ tục của dân tộc cùng với việc đề cao con người cá nhân, lối sống thực dụng, ích kỷ đã chi phối mạnh mẽ ứng xử văn hóa của HSSV.

Môi trường xã hội với những diễn biến phức tạp của tội phạm, bạo lực, tệ nạn xã hội, hành vi ứng xử thiếu văn hóa, thiếu gương mẫu của người lớn, phụ huynh học sinh đã gây ảnh hưởng không nhỏ đến tâm lý, tình cảm, thái độ, hành vi ứng xử của HSSV và đội ngũ cán bộ, nhà giáo; từ đó tác động đến hiệu quả của công tác giáo dục, đào tạo các nhà trường và việc xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học. Đặc biệt gần đây, tình trạng phụ huynh học sinh vào trường học xúc phạm nhân phẩm và hành hung nhà giáo cho thấy sự xuống cấp nghiêm trọng về văn hóa ứng xử, truyền thống “tôn sư trọng đạo”, đe dọa đến an ninh, an toàn trường học.

- *Nguyên nhân chủ quan*: Công tác giáo dục đạo đức, lối sống, xây dựng văn hóa ứng xử trong các nhà trường chưa mang lại hiệu quả như mong muốn. Việc giáo dục các giá trị nhân văn cho HSSV chưa được gắn liền với giáo dục kỹ năng ứng xử văn hóa (như: hợp tác, thỏa hiệp, kiểm soát cảm xúc, giải quyết vấn đề,...). Sự chỉ đạo của cấp ủy, lãnh đạo ở nhiều cơ sở giáo dục chưa thường xuyên, xử lý chưa nghiêm các hành vi vi phạm quy tắc văn hóa ứng xử; thiếu quan tâm, tạo điều kiện giáo dục văn hóa ứng xử. Một bộ phận cán bộ quản lý, nhà giáo và nhân viên trường học chưa thực hiện tốt vai trò nêu gương trong ứng xử văn hóa, giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa đối với người học.

Sự phối hợp giữa nhà trường với gia đình và xã hội trong công tác xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học chưa đồng bộ, thống nhất. Nhà trường chưa phát huy vai trò là nòng cốt và chưa có cơ chế cùng tham gia, cụ thể đối với các bên liên đới. Sự thiếu gương mẫu, ít quan tâm đến giáo dục văn hóa ứng xử của một số cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên trong các cơ sở giáo dục, của các bậc cha mẹ HSSV ở một số nơi (nhất là khi HSSV ở ngoài trường học) đã làm ảnh hưởng không tốt đến việc xây dựng văn hóa ứng xử của HSSV, gây lo lắng trong xã hội⁹.

Công tác quản lý (đặc biệt là khâu giám sát, kiểm tra, đánh giá) về công tác giáo dục đạo đức, lối sống, xây dựng và thực hiện văn hóa ứng xử trong nhà trường chưa tốt, các nội dung chỉ đạo về công tác này còn thiếu tính thực tiễn.

Công tác truyền thông về các tấm gương tốt, việc làm hay trong ứng xử văn hóa của nhà giáo, người học; triển khai các phong trào thi đua, hoạt động khích lệ tổ chức hoạt động giáo dục thẩm mỹ, văn hóa ứng xử chưa hiệu quả do

⁹ Theo Kết quả khảo sát 2017, để xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học, HSPT cho rằng: Cần có sự gương mẫu của CBGV (82,9%); Tham gia tích cực của HS (73,5%); Gương mẫu của phụ huynh (72,9%); Bạn bè giúp đỡ (70,3%); Xử lý nghiêm hậu quả (68,8%).

còn nặng về hình thức, chưa đi vào chiều sâu, chưa gắn liền với những vấn đề và sự quan tâm của đa số HSSV.

- Thực hiện Quy chế dân chủ trong nhà trường chưa đi vào thực chất, nên chưa thật sự phát huy hiệu quả. Một số lãnh đạo cơ sở giáo dục thiếu gương mẫu, nói không đi đôi với làm; năng lực của một bộ phận cán bộ, giáo viên, giảng viên, đội ngũ thực hiện công tác giáo dục đạo đức, lối sống, giáo dục văn hóa ứng xử trong cơ sở giáo dục còn hạn chế và chưa được bồi dưỡng, tập huấn thường xuyên và kịp thời... do đó đã ảnh hưởng đến hành vi và ứng xử của người học.

Từ những lý do nêu trên, việc xây dựng và triển khai **Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học”** là hết sức cần thiết nhằm xây dựng và phát triển môi trường văn hóa lành mạnh trong trường học.

II. QUAN ĐIỂM CHỈ ĐẠO

1. Văn hóa ứng xử trong trường học phải được thực hiện thường xuyên, làm cho văn hóa ứng xử thấm sâu vào từng người học, cán bộ, nhà giáo và mọi hoạt động của nhà trường, nhằm tạo môi trường và động lực để phát triển, hoàn thiện nhân cách, đạo đức, trí tuệ và lối sống văn hóa của nhà giáo, học sinh, sinh viên; góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.

2. Văn hóa ứng xử trong trường học phải kế thừa truyền thống văn hóa ứng xử tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa ứng xử của nhân loại, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, hội nhập quốc tế; phù hợp với điều kiện cụ thể của địa phương, nhà trường, trong đó chú trọng các nội dung cơ bản của văn hóa ứng xử: Thân thiện - Tích cực, Tự trọng - Tôn trọng, Trung thực - Trách nhiệm.

3. Tăng cường phối hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa nhà trường, gia đình và chính quyền địa phương trong việc xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học; trong đó giáo dục nhà trường có vai trò quyết định; cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên phải là những tấm gương mẫu mực về ứng xử văn hóa để HSSV noi theo.

4. Đề cao trách nhiệm của người đứng đầu nhà trường trong việc tổ chức thực hiện văn hóa ứng xử trong trường học.

III. MỤC TIÊU

1. Mục tiêu chung

Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học nhằm hoàn thiện nhân cách, lối sống văn hóa; tạo chuyển biến căn bản về ứng xử văn hóa của cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên, học sinh, sinh viên; xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh trong nhà trường để nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo; góp phần xây dựng con người Việt Nam nhân ái, nghĩa tình, trách nhiệm, trung thực và sáng tạo.

2. Mục tiêu cụ thể

- Đến năm 2020: 100% trường học xây dựng và thực hiện bộ Quy tắc ứng xử trong trường học theo đúng chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, đặc thù của lĩnh vực giáo dục, đào tạo; phù hợp với điều kiện và đặc trưng vùng miền của mỗi nhà trường và hằng năm được điều chỉnh, bổ sung hoàn thiện.

- Đến năm 2020: 100% cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên, học sinh, sinh viên hàng năm được tuyên truyền, phổ biến, học tập các vấn đề liên quan đến văn hóa ứng xử, môi trường văn hóa trong gia đình, nhà trường và cộng đồng, liên tục duy trì, phát huy vào các năm sau.

- Đến năm 2020: Có ít nhất 90% cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên, cán bộ Công đoàn giáo dục, Đoàn Thanh niên, Hội sinh viên, Đội Thiếu niên trong nhà trường được bồi dưỡng nâng cao và có năng lực tốt, mẫu mực trong tổ chức giáo dục văn hóa ứng xử trong trường học và đạt 95% vào năm 2025.

IV. NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP

1. Tuyên truyền nâng cao nhận thức về xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học

a) Nội dung tuyên truyền:

Tuyên truyền sâu rộng, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục, nhân viên, học sinh, sinh viên, gia đình và cộng đồng về các chủ trương, chính sách của Đảng, Chính phủ về giáo dục đạo đức, lối sống, văn hóa ứng xử trong trường học; về mục đích, ý nghĩa, biện pháp, trách nhiệm của nhà trường, gia đình người học, tổ chức, đoàn thể, chính quyền địa phương đối với việc xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học; về thái độ, hành vi, ngôn ngữ, chuẩn mực của người học, người dạy, cán bộ quản lý, nhân viên trong trường học. Tuyên truyền, nêu gương cán bộ, nhà giáo, nhân viên và người đứng đầu các nhà trường trong xây dựng văn hóa ứng xử, các cá nhân điển hình, mô hình nhà trường thực hiện tốt công tác xây dựng văn hóa ứng xử.

b) Hình thức tuyên truyền: Đa dạng hóa hình thức tuyên truyền về văn hóa ứng xử trên báo chí, truyền hình và các phương tiện thông tin khác của trung ương, địa phương, nhà trường.

Tuyên truyền thông qua tổ chức cuộc thi, hội nghị, hội thảo, tọa đàm, diễn đàn về ứng xử văn hóa trong trường học cho nhà giáo, người học tham gia; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, internet và mạng xã hội trong hoạt động tuyên truyền.

2. Xây dựng và thực hiện bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học

a) Xây dựng và thực hiện bộ quy tắc ứng xử trong tất cả các trường học, với sự tham gia và cam kết của các bên liên quan (cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên, học sinh, sinh viên, phụ huynh học sinh...).

b) Bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học phải ngắn gọn, dễ nhớ, dễ thực hiện, phù hợp với lứa tuổi và các cấp học (mầm non, phổ thông, giáo dục thường xuyên, đại học).

c) Người đứng đầu nhà trường có trách nhiệm quán triệt đến toàn thể cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên và người học biết và thực hiện bộ quy tắc ứng xử văn hóa.

d) Bộ quy tắc ứng xử văn hóa phải được niêm yết tại các bảng tin, bảng thông báo, website nhà trường, trong phòng học và các phòng làm việc của nhà trường.

e) Cán bộ, nhà giáo, nhân viên, cán bộ Đoàn - Hội - Đội, Công đoàn nhà trường thường xuyên phổ biến, quán triệt nội dung bộ quy tắc ứng xử trong trường học trong các tiết học chính khóa, hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp, hoạt động trải nghiệm, ngoại khóa, hoạt động của Ban đại diện cha mẹ học sinh...

f) Phát huy tính gương mẫu của cán bộ, nhà giáo, nhân viên và trách nhiệm của người đứng đầu nhà trường trong xây dựng văn hóa ứng xử; chú trọng xây dựng nhân cách người thầy. Đây mạnh giáo dục tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống cho cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên, học sinh, sinh viên; tạo nền tảng về nhận thức và hành động để xây dựng môi trường văn hóa và ứng xử văn hóa trong trường học.

3. Đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức giáo dục văn hóa ứng xử trong trường học

Bổ sung, hoàn thiện nội dung giáo dục văn hóa ứng xử cho trẻ em, học sinh, học viên, sinh viên trong các cơ sở giáo dục; thể hiện được sự thân thiện - tích cực, tự trọng - tôn trọng, trung thực - trách nhiệm phù hợp với từng cấp học, bậc học, trình độ đào tạo, vùng miền. Giáo dục nội dung về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh để nâng cao phẩm chất, năng lực ứng xử cho nhà giáo, người học.

a) Đối với cơ sở giáo dục mầm non, phổ thông

- Bổ sung, hoàn thiện nội dung giáo dục văn hóa ứng xử trong các hoạt động chăm sóc, giáo dục trẻ ở trường mầm non để hình thành và phát triển ở trẻ em ý thức, hành vi ứng xử phù hợp với độ tuổi (lễ phép, kính trọng, yêu thương thầy, cô giáo, ông bà, cha mẹ; nhân ái, tự trọng bản thân, tôn trọng, trách nhiệm với bạn bè, nhường nhịn em nhỏ, chia sẻ, bao dung).

- Bổ sung nội dung giáo dục văn hóa ứng xử trong các môn học/hoạt động giáo dục trong chương trình giáo dục phổ thông, đặc biệt là các môn học/hoạt động giáo dục có thể mạnh về giáo dục đạo đức, lối sống, kỹ năng sống.

- Đổi mới phương pháp và hình thức dạy học theo hướng tiếp cận phẩm chất và năng lực người học, trong đó đặc biệt coi trọng phương pháp trải nghiệm, các hoạt động giáo dục kỹ năng sống, kỹ năng giao tiếp, ứng xử văn hóa của người học.

- Có quy định để khuyến khích học sinh tích cực, chủ động tham gia các hoạt động tập thể, cuộc thi, diễn đàn, tọa đàm, đối thoại... về các hoạt động xây dựng văn hóa ứng xử; đặc biệt phát huy vai trò hướng dẫn về ứng xử văn hóa của các học sinh khóa trên, đội ngũ cán bộ lớp, chi đoàn đối với các học sinh khóa sau.

- Tiếp tục hướng dẫn trẻ em, học sinh cách thức thể hiện tinh thần yêu nước, tôn trọng giá trị lịch sử, truyền thống văn hóa tốt đẹp qua việc hát Quốc ca và lễ Chào cờ.

b) Đối với cơ sở giáo dục đại học, trường sư phạm, giáo dục nghề nghiệp

- Bổ sung nội dung giáo dục văn hóa ứng xử vào các môn học; các hoạt động giáo dục, thực hành, thực tập, tình nguyện vì cộng đồng; các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao do nhà trường, các đoàn thể, địa phương tổ chức.

- Tăng cường và khuyến khích HSSV tham gia đấu tranh, phản bác các luận điểm sai trái, phê phán lối sống ích kỷ, thực dụng, cá nhân cực đoan, hành vi ứng xử chưa đẹp của những người xung quanh; nâng cao thẩm mỹ, nghệ thuật cho sinh viên thông qua các hoạt động giáo dục và quan tâm đến các sự kiện thời sự - chính trị của đất nước, quốc tế.

- Tổ chức các phong trào thi đua xây dựng văn hóa ứng xử trong cán bộ, giáo viên, giảng viên, nhân viên, HSSV thiết thực, thường xuyên, hiệu quả trong mỗi năm học.

- Nâng cao năng lực ứng xử văn hóa, đặc biệt là sự tự trọng bản thân và trách nhiệm đúng mực, nhân ái với người khác của HSSV thông qua việc tự học, tự rèn luyện các kỹ năng sống, kỹ năng nghề nghiệp cần thiết phù hợp với cấp học, lứa tuổi, trình độ đào tạo trong các chương trình, hoạt động giáo dục, vận dụng vào thực tiễn cuộc sống của mỗi người.

- Tạo cơ chế để HSSV phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo trong học tập, rèn luyện và tham gia giám sát các hoạt động nhà trường, việc thực hiện văn hóa ứng xử trong trường học.

- Tăng cường giáo dục, định hướng để HSSV sử dụng hiệu quả công nghệ thông tin mạng xã hội trong học tập, rèn luyện, hướng nghiệp, khởi nghiệp, giải trí lành mạnh và thể hiện ứng xử văn hóa trong môi trường mạng Internet, các mạng xã hội.

- Xây dựng nội dung chuyên đề hướng dẫn văn hóa ứng xử trong chương trình đào tạo của nhóm ngành sư phạm trong các cơ sở đào tạo sư phạm.

- Tiếp tục hướng dẫn sinh viên cách thức thể hiện tinh thần yêu nước, tôn trọng giá trị lịch sử, truyền thống văn hóa tốt đẹp qua việc hát Quốc ca và lễ Chào cờ.

4. Nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục văn hóa ứng xử

- Xây dựng các tài liệu giáo dục, tuyên truyền về ứng xử văn hóa dành cho nhà giáo, người học trong các cơ sở giáo dục.

- Xây dựng tài liệu bồi dưỡng, tập huấn về năng lực ứng xử văn hóa cho đội ngũ cán bộ quản lý, nhà giáo.

- Tổ chức bồi dưỡng, nâng cao năng lực giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh, sinh viên đối với đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục các cấp, nhà giáo, nhân viên, cán bộ Công đoàn, Đoàn Thanh niên, Đội Thiếu niên, Hội Sinh viên trong trường học.

- Xây dựng chuyên đề/tài liệu, tổ chức các hoạt động về giáo dục văn hóa ứng xử trong chương trình đào tạo giáo viên trong các cơ sở đào tạo sư phạm để xây dựng đội ngũ nhà giáo gương mẫu, có lòng tự trọng, nhân cách và lối sống văn hóa.

5. Tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và các cấp, các ngành, chính quyền địa phương

a) Nhà trường

- Chịu trách nhiệm xây dựng môi trường giáo dục an toàn, thân thiện, lành mạnh và phòng chống bạo lực học đường hiệu quả.

- Xây dựng kế hoạch và tổ chức giáo dục văn hóa ứng xử cho người học thông qua các hoạt động chính khóa, ngoại khóa; nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực tổ chức giáo dục ứng xử văn hóa của cán bộ, nhà giáo, nhân viên nhà trường.

- Rà soát ban hành bộ quy tắc ứng xử, các chuẩn mực văn hóa, hệ giá trị cốt lõi để sử dụng tại nhà trường.

- Tổ chức trao đổi về xây dựng văn hóa ứng xử trong các cuộc họp, gặp gỡ với gia đình người học để phối hợp, thông tin, xử lý trong quá trình tổ chức giáo dục, đào tạo.

- Chủ động đề xuất, phối hợp với các đơn vị, tổ chức trên địa bàn để tuyên truyền, xây dựng môi trường văn hóa, phối hợp tổ chức giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh, sinh viên trong và ngoài trường học; biểu dương kịp thời các nhân, tập thể có thành tích

- Phát huy vai trò của tổ chức Công đoàn, Đoàn thanh niên, Hội Sinh viên, Đội TNTP Hồ Chí Minh trong việc tổ chức các hoạt động xây dựng môi trường văn hóa, văn hóa ứng xử trong nhà trường

- Tổ chức xử lý các cá nhân có hành vi vi phạm bộ quy tắc ứng xử văn hóa, công bố công khai kết quả xử lý các vụ việc liên quan.

b) Gia đình

- Có trách nhiệm chính giáo dục văn hóa ứng xử của người học tại gia đình và cộng đồng.

- Phối hợp với nhà trường cập nhật, trao đổi thông tin, tổ chức giáo dục văn hóa ứng xử trong trường học; tham gia tích cực trong các buổi họp, gặp gỡ trao đổi, xử lý các tình huống có liên quan.

- Tích cực tham gia xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư, nêu gương cho người học trong ứng xử văn hóa.

- Tôn trọng và tạo điều kiện để học sinh tham gia đầy đủ, hiệu quả, nghiêm túc kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục của nhà trường, nhất là các hoạt động liên quan đến xây dựng văn hóa ứng xử.

c) Chính quyền địa phương

- Đặt vị trí xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học là bộ phận quan trọng của công tác xây dựng đời sống văn hóa ở địa phương. Từ đó chỉ đạo, tạo điều kiện thuận lợi nhà trường tổ chức giáo dục văn hóa ứng xử trong trường học theo thẩm quyền.

- Có trách nhiệm chính trong tuyên truyền, vận động, phối hợp các lực lượng trên địa bàn, tạo điều kiện để xây dựng văn hóa ứng xử cho người học tại cộng đồng; hỗ trợ người học gặp khó khăn, xử lý kịp thời các vi phạm, đảm bảo an toàn cho người học.

- Đưa nội dung xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học trên địa bàn thành một trong các nội dung công tác của đơn vị và được tổng kết, đánh giá hằng năm.

- Huy động và sử dụng các thiết chế văn hóa tại địa phương, thường xuyên tổ chức các hoạt động văn hóa ngoài nhà trường.

- Thường xuyên tổ chức thanh tra, kiểm tra việc thực hiện văn hóa ứng xử đối với nhà giáo, người học trong các nhà trường; có hình thức động viên khen thưởng các trường học làm tốt; xử lý đối với các đơn vị để xảy ra các vấn đề về bạo lực học đường, ứng xử thiếu văn hóa.

V. KINH PHÍ

1. Nguồn chi thường xuyên sự nghiệp giáo dục, đào tạo và dạy nghề hàng năm theo phân cấp ngân sách nhà nước.

2. Nguồn thu của các cơ sở giáo dục, đào tạo và dạy nghề.

3. Kinh phí huy động từ nguồn xã hội hóa và các nguồn kinh phí hợp pháp khác.

VI. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo

Là cơ quan thường trực của Đề án. Chủ trì, phối hợp với TW Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, các bộ, ban, ngành liên quan và Ủy ban nhân dân tỉnh/ thành phố trực thuộc Trung ương, cơ quan, tổ chức thực hiện Đề án. Thành lập Ban Chỉ đạo để thực hiện Đề án; ban hành Kế hoạch triển khai Đề án trong ngành Giáo dục, Khung bộ quy tắc ứng xử để thống nhất sử dụng các trong các trường học.

a) Chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành, đoàn thể thành lập Ban chỉ đạo, tổ giúp việc thực hiện Đề án; xây dựng khung và hướng dẫn tổ chức thực hiện bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong toàn ngành để các cơ sở giáo dục, đào tạo triển khai; xây dựng văn bản, tài liệu và tổ chức bồi dưỡng cán bộ quản lý, nhà giáo

về văn hóa ứng xử trong trường học; hướng dẫn các sở giáo dục và đào tạo, cơ sở giáo dục đại học, cao đẳng sư phạm, trung cấp sư phạm tổ chức thực hiện văn hóa ứng xử văn hóa trong trường học.

b) Rà soát, hoàn thiện các văn bản liên quan đến chuẩn nghề nghiệp nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục; quy chế đánh giá hạnh kiểm, kết quả rèn luyện của học sinh, sinh viên.

c) Hàng năm tổ chức kiểm tra, đánh giá, lấy ý kiến phản hồi từ các cơ sở giáo dục; phát hiện, nhân rộng và khen thưởng các tấm gương điển hình trong việc xây dựng văn hóa ứng xử. Tổ chức sơ kết Đề án vào năm 2020, 2023; tổng kết Đề án vào năm 2025, báo cáo Thủ tướng Chính phủ kết quả triển khai Đề án và đề xuất nội dung xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học trong giai đoạn tiếp theo.

d) Phối hợp với Công đoàn Giáo dục Việt Nam tổ chức các phong trào thi đua, các cuộc vận động trong toàn Ngành để phát huy vai trò nêu gương của đoàn viên công đoàn trong thực hiện ứng xử văn hóa trong các trường học.

đ) Phối hợp với Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tổ chức các hoạt động tạo môi trường văn hóa trong trường học và tuyên truyền các mô hình văn hóa ứng xử cho HSSV và đội ngũ giáo viên, giảng viên trẻ, cán bộ Đoàn, Hội, Đội trong trường học. Phối hợp với Bộ Thông tin và Truyền thông trong công tác tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng.

2. Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh

a) Phối hợp với Bộ GDĐT triển khai Đề án.

b) Chủ trì triển khai các nội dung tuyên truyền, bồi dưỡng nâng cao năng lực, kiến thức về văn hóa ứng xử đối với cán bộ Đoàn, Hội, Đội. Tổ chức các hoạt động tạo môi trường văn hóa trong nhà trường; tuyên truyền các mô hình văn hóa ứng xử cho HSSV và đội ngũ giáo viên, giảng viên trẻ, cán bộ Đoàn, Hội, Đội trong trường học.

c) Chủ trì triển khai các phong trào thi đua, các cuộc vận động của tổ chức Đoàn, Hội, Đội để thực hiện xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học.

3. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

a) Chủ trì, phối hợp với Bộ GDĐT xây dựng sách, tài liệu về giáo dục văn hóa ứng xử cho thanh thiếu niên và nhi đồng tại cộng đồng thông qua các hoạt động văn hóa nghệ thuật; định hướng phát triển các hoạt động văn hóa, sáng tác văn học, nghệ thuật và quản lý hoạt động biểu diễn nghệ thuật của các tổ chức, đơn vị và văn nghệ sỹ; thông qua hoạt động biểu diễn tuyên truyền về chuẩn mực đạo đức, lối sống văn hóa, văn hóa ứng xử cho thế hệ trẻ.

Triển khai các nội dung Đề án trong hệ thống các trường thuộc phạm vi phân cấp quản lý.

b) Phối hợp Bộ GDĐT, Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội hướng dẫn công tác xây dựng hướng dẫn đánh giá, kiểm tra và công nhận các danh hiệu văn

hóa, ứng xử văn hóa cho cá nhân, tổ chức trong ngành Giáo dục, Lao động, Thương binh và Xã hội.

c) Tiếp tục triển khai và nâng cao chất lượng Đề án "Tuyên truyền về xây dựng gia đình và phòng, chống bạo lực gia đình trên các phương tiện thông tin đại chúng đến năm 2020"; triển khai Phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa"; các phong trào thi đua yêu nước và các đề án khác.

4. Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội

Chủ trì, phối hợp với Bộ GDĐT, các bộ, ngành, tổ chức, đoàn thể, địa phương thực hiện các nhiệm vụ và giải pháp có liên quan của Đề án trong hệ thống cơ sở giáo dục nghề nghiệp.

5. Bộ Công an

a) Chủ trì, phối hợp với Bộ GDĐT xây dựng và triển khai kế hoạch đảm bảo công tác an ninh trật tự, phòng chống bạo lực học đường; phòng chống ma túy, tệ nạn xã hội trong HSSV.

b) Phối hợp với các bộ, ngành và các địa phương xây dựng kế hoạch và triển khai đấu tranh phòng ngừa tội phạm, các hành vi tuyên truyền và phát hành văn hóa phẩm độc hại trong các nhà trường.

c) Phối hợp với các bộ, ngành và các địa phương xây dựng kế hoạch và triển khai đấu tranh phòng ngừa tội phạm và giáo dục các thanh niên, thiếu niên cá biệt.

6. Bộ Thông tin và Truyền thông

a) Chủ trì, phối hợp với Bộ GDĐT thực hiện tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng và hệ thống thông tin cơ sở về văn hóa ứng xử trong trường học và hành vi ứng xử trong trường học thể hiện tại gia đình, cộng đồng; phòng chống tác động tiêu cực của mạng Internet, trò chơi trực tuyến đến HSSV.

b) Tăng cường công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực truyền thông:

- Quản lý chặt chẽ nội dung các văn hóa phẩm, báo chí, internet và các chương trình phát thanh, truyền hình.

- Quản lý chặt chẽ hoạt động, các không gian mạng, các trang mạng xã hội có liên quan đến văn hóa trong trường học.

- Kiểm tra, rà soát nội dung trò chơi trực tuyến và các dịch vụ trực tuyến (online) bảo đảm giữ gìn thuần phong mỹ tục, truyền thống văn hóa tốt đẹp người Việt Nam.

- Chỉ đạo hệ thống thông tin cơ sở tăng cường công tác tuyên truyền về văn hóa ứng xử trong HSSV tại cộng đồng.

c) Phối hợp với Bộ GDĐT, Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội, Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương tuyên truyền về xây dựng văn hóa ứng xử của HSSV và gia đình, dòng họ tại khu dân cư.

7. Bộ Tài chính

- a) Chủ trì, phối hợp với Bộ GDĐT, các bộ, ngành liên quan và địa phương.
- b) Bố trí ngân sách hằng năm để triển khai các giải pháp thực hiện Đề án.

8. Các bộ, ngành liên quan

a) Triển khai thực hiện các nhiệm vụ, giải pháp liên quan và chịu trách nhiệm về công tác xây dựng và thực hiện giáo dục văn hóa ứng xử, văn hóa học đường đối với đội ngũ cán bộ quản lý, công chức, viên chức, HSSV trong hệ thống các nhà trường theo phân cấp quản lý.

b) Giám sát, kiểm tra, đánh giá, báo cáo kết quả thực hiện hằng năm gửi Bộ Giáo dục và Đào tạo tổng hợp, báo cáo Thủ tướng Chính phủ.

9. Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương

a) Chỉ đạo sở GDĐT chủ trì, phối hợp các sở, ban ngành tại địa phương tham mưu ban hành Kế hoạch triển khai Đề án trên địa bàn.

b) Thành lập Ban chỉ đạo thực hiện Đề án tại các địa phương; bổ sung, hoàn thiện và ban hành bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong trường học trên cơ sở khung bộ qui tắc do Bộ GDĐT ban hành để chỉ đạo sử dụng trong các nhà trường tại địa phương;

c) Tổ chức tuyên truyền về văn hóa ứng xử trong trường học, trong các gia đình HSSV tại địa phương; bồi dưỡng cán bộ về xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học; tổ chức các hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử, hoạt động văn hóa, thể thao cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng tại địa phương, nhất là vào các dịp nghỉ hè, lễ, tết. Chủ trì xây dựng và chịu trách nhiệm chính về môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng chống bạo lực học đường; môi trường văn hóa ngoài trường học, để không ảnh hưởng xấu đến văn hóa ứng xử trong trường học.

d) Chỉ đạo các cơ sở giáo dục thực hiện tuyên truyền các nội dung về ứng xử văn hóa, các tấm gương ứng xử văn hóa trong hệ thống bản tin, hệ thống website của hệ thống các trường học tại địa phương và hệ thống thông tin cơ sở

đ) Giao trách nhiệm các cấp cấp chính quyền tại địa phương chịu trách nhiệm triển khai các nhiệm vụ - giải pháp xây dựng văn hóa ứng xử trong các nhà trường

e) Bố trí kinh phí thực hiện các nhiệm vụ và giải pháp xây dựng văn hóa ứng xử, văn hóa học đường trong các cơ sở giáo dục tại địa phương.

f) Chỉ đạo, giám sát, thanh tra kiểm tra; đánh giá, báo cáo kết quả thực hiện hằng năm gửi Bộ GDĐT tổng hợp, báo cáo Thủ tướng Chính phủ.

10. Đề nghị Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội, nghề nghiệp

- a) Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam

Chủ trì tuyên truyền vận động các tổ chức thành viên trong việc giáo dục, giám sát, hỗ trợ xây dựng văn hóa ứng xử cho HSSV và gương mẫu trong thực hiện ứng xử tại cơ quan, đơn vị, tổ chức và tại gia đình, cộng đồng, xã hội trong thực hiện Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”.

b) Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam

- Phát huy vai trò của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam trong việc tổ chức lồng ghép các hoạt động tuyên truyền về giáo dục văn hóa ứng xử cho HSSV trong các phong trào đang triển khai.

- Tuyên truyền, vận động các gia đình xây dựng gia đình văn hóa, phát huy vai trò làm gương của ông bà, cha mẹ trong giáo dục văn hóa ứng xử cho HSSV.

c) Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam

Tuyên truyền, vận động cán bộ, đoàn viên là cán bộ, nhà giáo, viên chức trong trường học thực hiện nhiệm vụ xây dựng môi trường văn hóa trong trường học.

d) Hội Khuyến học Việt Nam phối hợp với Bộ GDĐT tham gia công tác khuyến học - khuyến tài, tuyên dương, vinh danh các học sinh, sinh viên vượt khó, học giỏi và các tấm gương người tốt, việc tốt, ứng xử tốt.

e) Hội Cựu chiến binh Việt Nam

Tuyên truyền, vận động các cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên là cựu chiến binh, cựu quân nhân trong việc xây dựng và thực hiện văn hóa ứng xử trong các trường học.
